

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Načrt zakona o razdolžitvi

Minister za kmetijstvo gosp. Demetrovič je predložil Narodni skupščini sledeči načrt zakona o razdolžitvi kmetov. Najvažnejše določbe tega načrta so sledeče:

Čl. 1. določa, da se vsem kmetom-upnikom dovoljujejo za dobo enega leta od stopanja v veljavnost tega zakona gotove olajšave pri urejevanju njihovih dolgov pri denarnih zavodih. Za »kmetijske dolgove« se smatrajo dolgovi pred 20. aprilom 1932., ki ne izvirajo od nakupovanja življenskih potrebščin v razdobju enega leta pred sprejetjem tega zakona. Ta zakon tudi ne velja za one osebe, katere so se zadolžile pred 20. aprilom, a so potem prenehale biti kmetijskega poklica.

Čl. 2. natančno popiše, kdo je kmet. V smislu tega zakona je kmetovalec vsak, za katerega je poljedelstvo glavni poklic in kojega dohodki izvirajo vsaj do 60 odstotkov iz poljedelstva in če njegovo posestvo ne presega 75 hektarjev zemlje.

Čl. 3. preide na ureditev odplačevanja dolgov. Kmetje bodo po predpisih tega zakona odplačevali dolg tako, da bodo odslej na račun obresti in odplačevanja glavnice vračali letno 12 odstotkov, toda zakon ne dovoljuje, da bi se za obresti računalo več kakor 10 odstotkov. Dva odstotka odpadeta torej v najslabšem slučaju za odplačevanje glavnice. Če dosednji zasebni dogovori med upnikom in dolžnikom znašajo manj kakor 12%, potem veljajo ti dogovori in se obrestna ne sme zvišati na zakonsko višino. Kmet bo plačal to vsoto v dveh obrokih, toda tako, da bo dne 31. decembra vsakega leta letna vsota plačana.

V maksimalni znesek letnih obresti se morajo vračunati tudi vse druge dajatve, za katere se je dolžnik obvezal, tako recimo provizije, pogodbene kazni, režijski stroški in podobno. Ako bi upnik ne maral sprejeti vsote, katero mu ponuja dolžnik, se vsota položi pri okrajnem sodišču z vsemi pravnimi posledicami. Ako bi upnik v posebni pogodbi zahteval večjo obrestno mero, se pogodba smatra za neveljavno, če je pa denar že sprejel, se kaznuje vrhu tega še z 10.000 Din globe.

Čl. 5. predpisuje, da se za dobo, dokler je ta zakon veljaven, preložijo vse prisilne prodaje pokretnega in nepokretnega imetja. Ustavijo se tudi vse prisilne uprave (sekvestri), odvzemanje pokretnin (transferacije) v svrhu zavarovanja posojil. Nove prisilne prodaje, sekvestri in transferacije so dovoljene edinole za izterjanje vsote, ki predstavlja predpisane letne obresti.

Zakon določuje v tem členu, da so izvzeti od teh dolgov (poleg onih navedenih v čl. 3.) tudi dolgovi, napravljeni po 20. aprilu 1932., nadalje alimentni (obveznosti za vzdrževanje), obveznosti, ki izvirajo iz sodnijskih določb, obveznosti na ime plač za kmetijske posle, stanarine, zahteve apotekarjev in zdravnikov za prodana zdravila in za izvršeno zdravljenje.

Čl. 7. predvideva, da bodo organizacije de-

narnih zavodov na svojem lastnem področju in po krajevnih prilikah določile višino obrestne mere za vloge in posojila, in sicer v teku enega meseca po objavljenju tega zakona. Minister za trgovino jo bo z dekretom nato predpisal. Tako določena obrestna mera je obvezna za vse denarne zavode in za osebe (bankirje), ki sprejemajo vloge in dajejo posojila.

Čl. 12. določa, da predpisi tega zakona ne veljajo za poslovanje med trgovci, v kolikor seveda ne pride v poštev dajanje kreditov od strani denarnih zavodov. Trgovinski minister bo od časa do časa in dogovorno z gospodarskimi zbornicami odredil prisojbine, ki se smejo odračunati na račun obresti za založne posle.

Nekaj o obrestni meri

Med vidnimi regulatorji gospodarskega življenja zavzema v kapitalističnem gospodarstvu najbolj važno mesto **obrestna mera**. To je tisti znesek, ki ga dam upniku za vsakih izposojenih 100 enot (goldinarjev, kron, dinarjev) na leto kot nekako »nagrada«, da se me je usmilil in mi nekaj posodil.

Med dobrimi ljudmi so bile obresti nekdanj neznan in upniki so bile zadovoljni, da so dobili vrnjen izposojeni denar (kapital). Ta navada živi baje še dandanes pri pravovernih mohamedancih. Kasneje pa se je obrestovanje izposojenega denarja povsod tako udomačilo, da tvori bistven del vsega našega današnjega gospodarstva in »obrestna mera«, t. j. obresti od sto izposojenih vrednostnih enot, je njegov najvažnejši regulator.

Obrestna mera v bivši Avstriji — Zakon proti oduštvu

Kakor povsod drugod, tako so morali plačevati dolžniki tudi v bivši Avstriji svojemu upniku obresti. Obrestna mera pa je bila zelo različna. Posebno nizka ni bila nikjer; najvišja pa je bila vedno tam, kjer je bilo ljudstvo neumno. Tako so n. pr. tudi pri nas (na Dolenjskem) še pred komaj 60 leti plačevali ljudje za vsak izposojen goldinar po 1 krajcar na teden ali 52 krajcarjev na leto, t. j. po 52 odstotkov!! Poleg tega pa je moral dolžnik dati upniku na jesen še polovico ali pa celega prašiča, vedro vina in nekaj perutnine »za dobroto«, da ubogi upnik — oduh — ni od lakote poginil...

Tem nevzdržnim razmeram so napravile konec posojilnice in hranilnice, najbolj pa zakon proti oduštvu, ki je določal 6 odstotkov kot najvišjo dopustno obrestno mero. Ta zakon je bil zlasti za zadolžene kmete življenskega pomena.

Obrestna mera po vojni

Po prevratu leta 1918. pa smo na ta zakon popolnoma pozabili! So bile pač razmere take. Takrat je bila, kakor vsi vemo, silna stiska za

Čl. 14 predpisuje, da se smejo od dneva, ko stopi zakon v veljavo, računati edinole obrestne mere, katere določa zakon. Vse druge pogodbe so razveljavljene. V nasprotnem slučaju se določnik kaznuje denarno in s šestimi meseci zapora.

Čl. 16. pravi, da bo ministrski svet za vsak zavod, ki pride v denarne težkoče v pogledu njegovih obveznosti napram upnikom zaradi kreditnih neredov, povzročenih po gospodarski krizi, izdal za njega posebno odredbo, s katero se bodo zavodu nudile olajšave, a se bodo istočasno zaščitili tudi interesi vlagateljev. To se zgodi samo po uradni ugotovitvi, da je premoženje zavoda večje kakor so njegove obveznosti.

O tem načrtu bo razpravljala te dni Narodna skupščina. Ko bo sprejet, bomo objavili celo besedilo

blago in takrat je vse iskalo denar (kapital), da bi kaj »začel«, ker takrat je vse neslo, pa magari si začel izdelovati metle. Denarja — papirnatih kron — je bilo takrat sicer dovolj, a še vedno premalo in zato je obrestna mera rasla, rasla in rasla do 20, celo do 25 in 30 odstotkov, ker je vsak računal, da bodo cene blaga menda na večno tako visoke kakor so bile koncem vojne. Ta špekulacija se sicer ni obnesla za trajno, ker so začele cene padati; vsled tega je sledil polom polomu in tudi obrestna mera je začela brzeti navzdol, ampak še zdaleka ne tako kakor cene blaga, zlasti pa poljskih pridelkov, in to nepravilno oziroma prenapeto razmerje je prav znatno vzrok današnje denarne in gospodarske krize pri nas.

Pri tej priliki moramo žalibog ugotoviti tudi to, da so pretirane obrestne mere pri nas prav mnogo krivi tudi naši »veliki« denarni zavodi, ki so nepremišljeno sledili trenutni povojni »konjunkturi« in so zlasti v razne industrije vložili mnogo denarja, računajoč na trajne visoke dobičke. Ta nepremišljena »politika« se danes nad raznimi zavodi težko maščuje, ker jih naravnost sili, da se skušajo držati na površju le še z visoko obrestno mero! Vprašanje pa je, kako dolgo še... Deset ali pa še več odstotkov je za naše kraje odločno preveč! Za naše razmere je 6 odstotkov nekako ravno prav.

Obrestna mera v Srbiji

Precej drugače pa stoje stvari z obrestno mero v nekdanji Srbiji.

V predvojni Srbiji se je bilo silno razvilo »zelenaštvo«. Ta pojav tudi pri nas ni bil neznan: tudi pri nas so včasih n. p. vinogradniki prodali svoj jesenski (pričakovani) pridelok že spomladi, ko je bil vinograd še »zelen«. Seveda kmet, ki je prodajal svojo letino še »zeleno«, ni mnogo dobil zanjo in zato so »zelenašci« (oderuhi) silno bogateli. Tudi zakon o zaščiti kmetov, ki so ga bili izdali radikali že pred vojno, in kjer je bilo določeno, da se kmetu ne sme

prodati hiša, potem nekaj orolov zemlje in nekaj živine, kmetom ni nič koristil. »Zelenašic« so namreč prisilili vsakega kmeta, ki je iskal pri njih posojilo, da se je prigrabil pri sodišču kot »trgovec« (z živino, z lesom, z deželnimi pridelki itd.), kot »trgovec« pa ni več užival dobrot zakona o zaščiti kmetov. Kot »trgovec« je kmet dobil denar na menice, seveda po 30—50 odstotkov, te pa so bile v rokah »zelenašev« ne samo silno gospodarsko, ampak tudi politično orožje, kajti z »zelenašem«, ki je držal s svojimi menicami po 200 ali pa še po več kmetov na vrvi, je morala pri volitvah računati vsaka politična stranka, in tako ni čudno, da nekdanji »politiki« niso nikdar ostro nastopili proti tej »zelenaški« nadlogi. In obrestna mera po 30—50 odstotkov še danes ni na jugu naše države nič nenačnega!

Zakon proti oderuštvi

Iz zgoraj naštetih podatkov je razvidno, da za naše kmete, obrtnike in trgovce ni druge trenutne in tudi ne trajne pomoči kakor znižanje obrestne mere na stopinjo gospodarske zmožnosti in pa čim strožji zakon proti oderuštvi (»zelenaštvu«). Tukaj bo moral parlament pokazati, kaj more in kaj zna!

Rečemo pa lahko že danes, da zlasti glede

na razmere na jugu stvar ne pojde gladko. »Zelenašic« imajo namreč silno vplivne zaveznike za seboj. Toda če so zavezniki zelenašev še tako močni, enkrat jih bo le treba krepko in odločno zgrabiti za vrat in jim dopovedati, kaj gre in kaj ne gre. Da pred 6. januarjem ni šlo, nam je razumljivo — saj so bili takrat »zelenašic«, kakor rečeno, silno vpliven političen činitelj (pri volitvah); toda danes, ko političnih strank ni več (vsaj po zakonu ne), si bo pa pridobil neveljavne zasluge za vse »male ljudi« tisti, ki bo z jekleno energijo nastopil proti temu zlu, ki danes razjeda celo državo, da ne more že nihče do sape. Za take pijavke ne bo nobena kazen previsoka in preostra. Dokler pa takega zakona ne bo, na ozdravljenje našega gospodarstva ni mogoče niti misliti, ker 40—50 odstotne obrestne mere niti najbogatejša država na svetu ne prenese.

Z gospodarstvom je tako kakor s človeškim telesom: kakor trpi celo telo, če te boli le en sam zob, tako tudi naše gospodarstvo ne bo zdravo, dokler ne bodo vsi deli gospodarsko zdravi.

Mi radi naglašamo svojo politično svobodo; ta svoboda pa ni veliko vredna, dokler se ne osvobodimo tudi gospodarskih pijavk, pa ne samo tujih, ampak tudi domačih!

Naše kmetско ljudstvo v borbi za obstoj

Kmetske demonstracije in upori — Kmetsko ljudstvo je izpostavljeno najhujšemu izkoriščanju

Prav te dni je Italija slavila desetletnico fašističnega režima. V kolikor so bile te slavnosti na eni strani bučne in prešerne, ko se je ob tej priliki celo napovedovalo, da bo fašizem v teku dvajset let osvojil vso Evropo, toliko bolj se nam na drugi strani prikazuje vsa beda in neznošen položaj našega ljudstva v Julijski krajini in Istri, ko na vseh koncih in krajih propada prej tako trdno gospodarstvo našega marljivega in štedljivega ljudstva. Hudemu političnemu pritisku, ko se dan za dnem vršijo številne aretacije najuglednejših naših ljudi ne le iz večjih krajev, temveč se je ta politični pritisk razširil v zadnjo hribovsko vas, je sledil in se izvaja tudi gospodarski pritisk, ki vodi naravnost v propast. Znana je sramotna polomija goriške Zadružne zveze; razširila pa se je ta polomija na najmanjše gospodarske edinice — na kmetske domove. Že od vseh vremenskih prilik in neprilik odvisen kmetški dom je udar-

jen z mnogimi davščinami in nemožnostjo prodaje svojih pridelkov tako, da mu ni več obstanka. Obupano in nad krivicami ogorčeno kmetško ljudstvo se tu in tam zbere in prireja demonstracije, ki pa so le krič upijočega v puščavi. Tako so se v septembru in oktobru vršile na mnogih krajih in vaseh, v okolici Divače, Knežaka in Pivke, Kopra in drugod po Istri, prave demonstracije, zlasti zaradi povišanja davščin in iz skrbi pred zimo, ki bo prinesla v deželo najhujšo bedo. Velikih uspehov pa te demonstracije niso prinesle, kvečjemu to, da so se razne orožniške vrste, ki skrbijo za red in slavo fašizma, znatno pomnožile.

Vendar pa so nam vsa ta zadnja dejanja našega kmetškega ljudstva v resen opomin in dokaz, koliko je še trdne vere v našem ponižanem ljudstvu v Julijski krajini in Istri, dokaz zdravja in brezprimerne napore, za katerega mi ne moremo in ne smemo ostati gluhi.

Potreba revizije carin

V mnogih državah igrajo carinski dohodki jako važno vlogo. Carine so važne ali kot dohodek za državno blagajno (»fiskalne« carine), ali pa kot zaščitne carine, da obranijo domače producente (kmete in obrtnike) pred tujo konkurenco.

»Fiskalne« carine so v bistvu samo konzumni davek, ki ga pobira carinarnica in ne davkarja. Socialen ta davek ni posebno, ker mora plačati revež n. pr. od kave ravno toliko kakor bogataš in zato »fiskalne« carine povsod odpravljajo in jih nadomeščajo z osebno dohodnino, ki zadene bolj tiste, ki imajo, kakor pa tiste, ki bi pač radi imeli, pa nič nimajo. Zaščitne carine pa so dandanes povsod »velika moda« (v Angliji, v Ameriki, v Nemčiji itd.) in tudi pri nas.

Zaščitne carine kažejo jasno gospodarski pravec, po katerem se razvija ta ali ona država. Visoke zaščitne carine na poljedelske produkte so znak agrarizma, visoke zaščitne carine na industrijsko blago pa so doma v industrijskih dr-

žavah ali pa tam, kjer bi si radi domačo industrijo šele ustvarili (tako približno je pri nas).

Naša industrija, kolikor je imamo, uživa silno visoko zaščitno carino, neprimerno visoko, tako da je napetost med kupno močjo kmetov in pa med cenami industrijskih proizvodov nevzdržna. Previsoka zaščitna carina na industrijsko blago sili namreč druge industrijske države, da zapirajo uvoz naših agrarnih pridelkov k njim in zato nam ostaja naše kmetško blago neprodano doma, mi pa moramo industrijske izdelke silno drago plačevati, ker naši industrijski tudi niso tako neumni, da ne bi visokih carin izkoristili v svoj prid!

Da omenimo le en primer: Mi imamo pri nas nekaj papirne industrije. Domač papir pa je pri nas tako drag, da uvažajo nekateri naši »veliki« časopisi svoj papir ceneje iz Avstrije, kljub visoki carini, kakor pa ga dobe doma! Tu nekaj ni v redu!

Takih industrij pa bi lahko našli še več.

Važna pa je še neka druga stvar: Večina naše »domače« industrije ni domača v pravem pomenu besede, ampak je »domača« le navidezno! Nahaja se sicer na našem ozemlju, ima tudi »zaradi lepšega« nastavljenih v svoji službi nekaj naših uradnikov in delavcev in še zaradi lepšega ima pred tvrdko pristavek »Jugo«, toda v resnici je večina takih industrij v rokah tujcev, ki prejemajo svoje dobičke v tujino! Na ta način gre iz države vsako leto na milijone dinarjev, ki se k nam nikdar več ne vrnejo!

Zato bi bilo skrajno potrebno pri nas vso carinsko politiko, zlasti pa zaščitno, temeljito revidirati: Taka industrija, ki ne more vzdržati konkurence, ni posebno prida; če pa že mora biti zaščitena, naj bo zaščitena toliko, kakor je prav, da ne bo razmerje med cenami poljskih pridelkov in industrijskega blaga tako kričala do neba kakor danes, na veliko škodo milijonov kmetov in le na korist male peščice privilegirancev, ki za državo prav nič ne pomenijo.

Politično gibanje

Dolenjska složna v gospodarskem in političnem delu

Velik shod v Novem mestu — Minister Pucelj o političnem položaju, novem občinskem zakonu in državnem proračunu.

Preteklo nedeljo se je vršil v Novem mestu velik shod. Poleg meščanov se je na Glavnem trgu zbralo iz bližnjih in daljnih krajev Dolenjske nad 2000 ljudi. Zborovanje, ki so se ga poleg ministra Pucelja in domačega nar. poslanca Antona Klinca udeležili tudi poslanci iz južnih krajev naše države, je otvoril novomeški župan dr. Josip Režek, ki je v svojem pozdravnem govoru podčrtal velik pomen zborovanja. Za njim je podal poslansko poročilo domači poslanec Anton Klinc, ki je orisal delo parlamenta, vprašanje kmetskih dolgov in druge pereče gospodarske zadeve.

Po govornih drugih poslancev in bivšega nar. poslanca preč. župnika Barleta je minister Ivan Pucelj v daljšem govoru razpravljal o važnosti političnega delovanja in organizacije za ves narod ter povdaril zmotnost onih, ki še zmeraj računajo, da se bomo še kdaj vrnili v stare čase strankarskih bojev in razprtij. Poleg dela parlamenta in vlade se je dotaknil tudi vprašanja o novem občinskem zakonu, ki bo dal občinam kar največjo avtonomnost. Glede državnega proračuna pa je izvajal, da se bo moral isti nujno znižati radi znižanja davkov. Prejšnji proračun je znašal 14,6 milijard, novi znatno znižani pa gotovo ne bo presegal 10 milijard. Prav tako pa si bo vlada tudi v nadalje stavljala za svojo največjo skrb pomagati ljudstvu, da bomo tako zmogli čim uspešnejše, brez težjih gospodarskih ran in posledic, prebresti sedanje težke čase.

Zborovanje županov logaškega sreza

Pretekli teden se je na Rakeku vršilo zborovanje županov iz logaškega sreza. Sklicatelj zborovanja g. Stanko Lenarčič, zastopnik Zupanske zveze g. dr. Riko Fux, šolski in kmetijski referent so poročali o gospodarskih in upravnih vprašanjih občin v logaškem srezu. Iz teh poročil in iz razgovora, ki jim je sledil, je razviden težak položaj po občinah. Župani s skrbjo zrejo v bodočnost, zlasti pa jim bo težko sestavljati bližnje proračune za leto 1933, ko ni nikjer mogoče najti kritja za najnujnejše postavke v proračunih. Po vsestranskem razgovoru so bile sprejete razne resolucije, v katerih so izražene upravičene želje občin v logaškem srezu.

Vsak zaveden kmet je naročnik KMETIJSKE MATICE.

Poslano

Članom »Vzajemne pomoči« reg. pom. blagajne v likvidaciji!

Likvidacija razpuščene »Vzajemne Pomoči«, reg. pom. blagajne v Ljubljani se bliža koncu. Nadaljevanje naših zavarovanj je torej mogoče le na podlagi popolnoma nove pomožne blagajne, ker bivša »Vzajemna pomoč« več ne obstoja. Spomladi tekočega leta ste meni in mojim drugom z vročitvijo nad 20.000 pooblastil izrekli zaupanje, s prošnjo, da bi skušali rešiti Vašo imovino vloženo pri zgoraj navedeni »Vzajemni pomoči«. Prvo prošnjo, ki smo jo bili v tem namenu vložili, je banska uprava dravske banovine kot pravno neizvedljivo zavrnila. Nato pa je na ponovno vloženo prošnjo nekaterih naših drugih banska uprava z rešenjem z dne 14. oktobra t. l., št. VIII. 4152-2 ustanovitev nove pomožne blagajne pod imenom »Nadac« dovolila, njena pravila odobrila in registrirala. Naše zavarovanje se bo torej nadaljevalo v okviru novih zakonov ustrezajočih pravil »Nadac«, ki že posluje začasno v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 7, kamor naj se pošiljajo vse prijave in dopisi!

O podrobnostih, kakor n. pr. o event. predvidbi zavarovanj pri bivši »Vzajemni pomoči« na novo zavarovanje pri »Nadac« v smislu ravnokar odobrenih pravil itd., Vas bode načelstvo »Nadac« posebej in v najkrajšem času obvestilo. V prepričanju, da smo s tem izvršili zaupano nam nalogo, prosimo Vas, da nam ohranite še nadalje svojo neomejeno zaupanje, kar morete tem lažje storiti, ker Vam sedanje začasno načelstvo »Nadac« jamči, da bo v novi pomožni blagajni »Nadac« vladala poštenost, točnost in red!

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1932.

Za pripravljajni odbor pomož. blagajne »Nadac«:

Rostan Ivan L. r.

Narodni poslanec Albin Koman med svojimi volilci

V Sokolskem domu se je pretekli teden vršilo zborovanje krajevne organizacije na Viču. V krogu svojih volilcev je podal svoje poslansko poročilo nar. poslanec Albin Koman. V tem poročilu je opisal vse delovanje in prizadevanje Narodne skupščine, zlasti obširno pa se je bavil z vprašanjem kmetijskih dolgov in zakonom o zaščiti teh dolgov. Poleg vprašanja decentralizacije je razpravljaj tudi o sami organizaciji naše vsedrjavne stranke.

Iz tajništva Zveze kmetijskih fantov in deklet

Opozorjamo vsa društva, ki še niso naročila za svoje članstvo znakov in legitimacij, da jih čimprej zahtevajo od Zvezinega tajništva. Cena legitimacij je Din 3.—, znakov Din 5.—. Vsa ona društva, ki nam še dolgujejo za znake in legitimacije, prosimo, da dolžne zneske v najkrajšem času poravnajo. Zvezina pisarna se nahaja v Tavčarjevi ulici 3, prilijže levo.

Kmetijska razstava v Kranju

Dokončna razdelitev nagrad s kmetijske razstave v Kranju se bo vršila v ponedeljek, dne 7. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne v kegljišni dvorani v Narodnem domu (vhod pri kavarni, levo spodaj). Odlikovanci, ki so jim bile prisojene nagrade, ki jih pa niso še dobili, naj pridejo zanesljivo k razdelitvi. Ministrske in sreske diplome se bodo razdelile pozneje.

TEDENSKI KOLEDAR

- 6. novembra, nedelja: Lenard.
- 7. novembra, ponedeljek: Engelbert.
- 8. novembra, torek: Bogomir.
- 9. novembra, sredo: Božidar.
- 10. novembra, četrtek: Andrej Av.
- 11. novembra, petek: Davorin.
- 12. novembra, sobota: Martin.

O razdolžitvi prezadolženih posestnikov!

Od uglednega posestnika iz okolice Ljutomer smo prejeli:

»Ker se danes veliko piše, še več pa govori o razdolžitvi posestnikov, dovolite mi gospod urednik, da tudi jaz podam svoje in svojih tovarišev skromno mnenje.

Imel sem nalogo, da sem v naši občini popisoval kmetijske dolgove, ter imam vsled tega precej natančen vpogled v naše žalostne gospodarske razmere. Tudi moram omeniti, da sem bral v časnikih, da so se spozabili nekateri gospodje tako daleč, da so imenovali zadolžence »nemarnežec«, »pijancec«, »zapravljivce« in »malopridnežec«. To je žalostno in nečuvveno govorjenje.

Take govornice prihajajo od strani takih ljudi, kateri so, in še na račun kmeta udobno živijo. Kakor vse kaže, bo razdolženje obstajalo v tem, da se bo znižala obrestna mera ter posojila odplačevala v večletnih obrokih. Je to vse lepo in hvalevredno, vendar pa pri današnjih prodajnih cenah kmetijskih proizvodov veliko, veliko premalo, ker kmetu, kar danes dobi za svoje proizvode, to niti za davčine ne zadostuje. Moramo pa pomisliti, da je vendar on tudi človek s svojo družino, in da je pri svojem trudopolnem delu, katerega poletni začne ob 3. uri v jutru in konča največkrat ob 10. uri zvečer, vreden človeku dostojnega življenja, katerega pa žalibog nima, ker mora vse druge rediti. Sedaj bode pa mogoče kdo vprašal: pa kako, da se je kmetijski stan tako zadolžil? Odgovor na to je lahek, ker je vzrokov za to jako dosti. Neredko je ta ali oni prevzel ali po umrlih starših ali pa od živčih srednjo kmetijo za 200.000, 250.000 do 300.000 Din in še črez odkupnine. Tukaj si vsakdo lahko misli, ako še se prištejejo drugi stroški, kedaj naj dotični vse to poplača? Nikdar! Marsikateri je moral prodati vse, ter mu na zadnje ni ostalo ničesar. Drugi je investiral izposojeni denar v razne stavbe, sicer gospodarske, kar se mu pa danes več ne obrestuje. Nekateri je zadela nesreča pri živini in morali so si najeti posojilo za nakup živine, katero so drago plačali, katero pa morajo danes prodati za par stotakov.

Drugo je zadela nesreča požara; marsikateri je bil malo zavarovan, moral je najeti posojilo, da je vse spet postavil, a danes ga ne more vrniti.

Poznam skrbnega in delavnega posestnika, kateremu je požar uničil razna poslopja in gospodarske stroje, v vrednosti nad 150.000 Din; zavarovan ni bil; nael je posojilo leta 1922 pri neki banki v znesku ca. 150.000 Din. Črno na belem z bančnimi potrdili lahko dokaže, da je do danes plačal v banko na ta račun nič manj ko 350.000 Din, beri tristo in petdeset tisoč, in vendar še isti dolguje danes banki na omenjenem kapitalu 135.000 Din, beri sto pet in trideset tisoč!!!

Tukaj bi opozorili merodajne činitelje, da se naj vse preko osem ali devet odstotkov plačane obresti zaračunajo na še dolžen kapital, in zagotovim, da je ta čisto razdolžen; to edino bi bilo pošteno in pravično.

Odkod pa imajo denarni zavodi, osobito banke tiste večmilijonske rezervne fonde? Ali od vlagateljev ali od dolžnikov? Na to ve odgovoriti pač vsak, da od dolžnikov. Gori navedeni je na svojem 42 orolov obsegajočem posestvu plačal banki veliko vsoto, torej se ne sme vseh zadolžencev imeti za »nemarnežec« in »pijancec«.

Žal, da si velekapitalu nikdo ne upa stopiti na prste, ker ta potem zažene strašen krik: rajše naj vrag vzame ubogo kmetijsko paro, kakor pa, da se kdo dotakne le z enim prstom velekapitala! Dokler bo komandiral velekapital, ni upati, da bi se razmere v gospodarskem oziru količkaj izboljšale.

Pisec teh vrstic sem prevzel po očetu posestvo proti koncu vojske, ter mi je dobro znano, da je oče, ki je plačal največ davka v občini, prodal za davke eno kravo in še eno svinjo ter je plačal davek za celo leto; meni sedaj ne zadostuje pri današnjih cenah 6 krav in vsa druga živina za same davke — kje je pa obleka, obuvalo in drugo za veliko družino? Tudi tukaj je treba poseči vmes, kje naj vzame zadolženec za obresti, da o kapitalu niti ne govorim!

Zato prosimo merodajne činitelje, da v teh težkih časih storite vse, kar se storiti dá, da se reši kmet, ki je stober države; ako propade kmet, propade vse.

Tudi odvetniški računi bi se morali znižati, ker ti pač predrago računajo, in tudi raznim drugim gospodom bi se morale znižati njihove plače.

Tudi cene mesarjem in drugim prodajalcem živil bi se morale urediti, ne tako, da kmet, ki se trudi, ne dobi nič, drugi pa v par urah zasluži tričetrtinsko vrednost. Kaj pa je pri nas s karteli, koncerni in trusti? Kaj pa tam, kjer se letno izkaže do deset in še več milijonov čiste ga dobička?

Vse to gleda in vidi danes ljudstvo, na eni strani milijone in vsemogoče razkošje, na drugi strani pa neizmerno bedo, da človeku stopijo solze v oči.

Pisal sem v dobri veri, da bodo moje skromne besede tu in tam tudi mogoče kaj zalegle, želeč, da bi se v naši lepi Jugoslaviji, katere zvesti sin sem, kar vselej s ponosom priznam, vsakemu po njegovem stanu primerno godilo, da bi kmetič na polju šel vesel za svojim plugom, zavedajoč se, da bo zato primerno zaslužil; naj bi pa tudi vsi drugi stanovi časa in stanu primerno živeli ter se kolikor mogoče potrudili, da kmetu olajšajo njegovo današnje težko stališče. Potem bomo vsi veselo in zadovoljno živeli, kar si vsi želimo.

Za kmetijsko organizacijo

Danes govorimo o potrebi in zmislu organizacije našega kmeta. Vedno in povsod se povdarja, da naš kmet ni organiziran, da mu manjka pravega zmisla za organizacijo, da mu je samo do takih organizacij, ki bi mu nekaj nesle, a ne do onih, kjer mora tudi sam nekaj dati. Ako natančno pogledamo stvar od bliže, opazimo koj na prvi mah, da te trditve niso prave, ter da jim manjka glavno, to je resnica položaja. Naš kmet je še preveč organiziran. Nebroj je organizacij in društev in ustanov, kjer je naš kmet več članjen. Pogledjmo samo razna društva: gasilska, bralna, podporna, strokovna, politična in strankarska. Ako vsa ta dejstva pregledamo, moramo si sami priznati, da je naš kmet tako organiziran, da se iz tega omota organizacij niti ne spozna. To je dejstvo, ki se ne da potrditi samo pri nas, ampak enako je pri Francozih in Nemcih. Temu je pa krivo dejstvo, da se za kmetijsko organizacijo na stanovski podlagi ni nihče oziral. Oziroma: razne politične in strankarske skupine so kmeta le toliko rabile, kolikor je pomenil njih glas. Dajale so mu le drobtinice tega kar je rabil, oziroma kar je bilo v dobro skupnosti kmetijskega ljudstva. Ono ogromno, če tudi izvedljivo, kar mu je bilo obljubljano, se je navadno razblinilo v nič, ker je bila sama demagogija. Z demagoško gesto se je osvaja la duša kmeta toliko časa, da je demagogija ubila v duši kmeta poslednjo trohico vere v sebe in v ljudi. V tem moramo iskati vzrok neuspeha organizacije celokupnega kmetijskega ljud-

stiva na podlagi stanovske zavesti in gospodarske volje in dela.

Politika obljub, politika teme in ribarjenja v kalnem se je že davno preživela in je puhla, kot je puhla fraza demokracije, ki naj bo individualna (za posamezne) ali kolektivna (skupna). Danes velja stan. Živimo v dobi, ko se bore narodi proti narodom baš radi tega, ker so narodi v svoji notranjosti slabotni in raztrgani. Raztrgala jih je strankarska strast in gesla puhle dobe namišljene demokracije. Narodi morajo ozdraviti v sebi in to zdravilo je edino mogočna, enotna, zdrava organizacija kmetov na izključno stanovski podlagi! Ta stanovska organizacija ne sme in ne more imeti nobene strankarske barve, ker le na ta način so izključena vsa ribanja med onimi, ki bi hoteli to organizacijo za se. Organizacija mora biti le kmetova, in on naj odloča po svoji duši in vesti kdo jo bo vodil.

Novice

Čiščenje deteljnega semena. Banska uprava Dravske banovine poroča, da je pričela 15. oktobra delovati banovinska postaja za čiščenje deteljnega semena v Ljubljani. Postaja, ki obratuje v žrebčarni na Selu pri Ljubljani, sprejema od interesentov, kmetovalcev in trgovcev deteljno seme, ki vsebuje predenico, v čiščenje proti pristojbini 1 dinarja za vsako kilo očiščenega semena. Uprava postaje je v Ljubljani, Gosposka ulica št. 15, tel. 2047 in 3426.

Nova železniška postaja Čušperk. Z odlokom prometnega ministra je postajališče Čušperk izpremenjeno v postajo za ves tovorni in potniški promet. Odlok velja od 1. novembra dalje.

Mesto javnega notarja v Kostanjevici je pretečeni teden prevzel gosp. dr. Vilko Maurer, dosedanji notar v Kočevju, kjer se je udejstvoval v narodnih, kulturnih in socialnih organizacijah. Uglednemu javnemu delavcu želimo na njegovem novem mestu vse najboljše.

Iz Maribora. Dne 6. novembra bo v Mariboru ob pol 10. v dvorani pivovarne Uniona velik shod JRKD. Govorili bodo ministri gg. Ivan Pucelj, dr. Albert Kramer, Juraj Demetrovič, Lazar Radivojevič in Ivan Mohorič ter številni senatorji in narodni poslanci iz vse države.

Odstop šmarskega župana. Dosedanji župan iz Smartna pri Litiji g. Ferdo Tomazin je odstopil.

Lažni davkar. Splitska policija je zajela predrznega sleparja Franca Bajanića iz Starega Grada, ki se je izdajal za uradnika davkarije in hodil po okoliških vaseh ter obljuboval kmetom, da jim bo oskrbel — proti plačilu seveda — razne davčne olajšave in odpise davkov zaradi raznih nesreč. Največ takih sleparij je izvršil v splitski okolici, v Trogiru pa je osleparil in izvalil celo predstojnika tamošnjega samostana in izvalil od njega par stotakov. Slepar je bil nekada, uslužben kot sluga pri neki davkariji in si je tam nabral nekaj izrazov in podatkov za svojo sleparsko karijero.

Požig. V Sv. Lovrencu na Dravskem polju je kmetu Znakoviču pogorel skedenj in kolarnica. Domnevajo, da je bil ogenj podtaknjen.

Vročja kri. Preteklo nedeljo zvečer se je pojavil pri posestniku Doku Ivanu na njegovem domu v Novi vasi viničar Krajnc Tomaž iz Zabjeka s puško, na kateri je bil nasajen bajonet, ter je Doka brez vsakega povoda napadel. Prizadejal mu je več hudih ran na glavi in obeh nogah. Dokla so morali še tekom noči prepeljati v ptujsko bolnico. Dokl pravi, da ga je Krajnc napadel iz starega sovraštva. Zadevo preiskujejo orožniki.

Nesrečni vol. V Šentjernejski vasi je nek avtomobil povozil pretekli teden lepega vola posestnika Škala.

Ko bo kmet stanovsko organiziran in bodo v teh organizacijah možje zaupanja, volje in dejanj, takrat bo naš kmet imel besedo tudi tam, kjer je danes še nima. Kmet noče biti samo davkoplačevalec in lepa kulisa za katero se skrivajo razni »mandelci«, on hoče dejanske souprave v državi na zunaj in na znotraj. On hoče, da bo upoštevan faktor, tvorec naše države, bistvo velike Jugoslavije. To hoče in to mora doseči. **A dosegel bo le takrat, ako bo enoten v enotni stanovski organizaciji.**

Res je, da kdor izpelje to silo, ta zasluži spomenik do neba, ker predvsem mora zrušiti nezaupanje kmeta do voditeljev. A pravih voditeljev ni. A vendar moramo izvesti stanovsko organizacijo, ker le ta je sposobna voditi kmeta v boljšo bodočnost. Organizirajte kmetijske sile.

G. Gomišček.

V Beogradu je bil pretekli teden posvečen temeljni kamen za nov Dom dijakinj, ki bo eden najlepših v naši državi.

V beograjskem predmestju se je v hlev nekega Popovića prikradel volk in raztrgal 40 ovac.

Ljubljana ima senzacijo. Ljubljanci so te dni dobili za someščana pristnega zamorca, o katerem smo že poročali, da se je poročil z neko Mariborčanko. Ta zamorec se je sedaj naselil v Ljubljani, kjer je otvoril trgovino s preprogami.

V času žitnega režima je skupina ljudi pod vodstvom nekega Jamnika ponarejala plombe, predpisane za plombiranje vreč in jih prodajala mlinarjem in raznim trgovcem, s čimer je bila naša država znatno oškodovana. Pretekli teden je sodišče v Beogradu izreklo nad nekaterimi člani te skupine sodbo, po kateri je bil Jamnik obsojen na 15 mesecev strogega zapora.

Kmetijska nadaljevalna šola v Zagorju otvorila 4. letnik šole. Sprejemajo se od 16. do 30. let stari kmečki sinovi in tudi oženjeni posestniki. Pouk bo čez teden od 13. do 16., ob nedeljah pa od 9. do pol 12. ure. Predavali bodo domači učitelji in kmetijski strokovnjaki o raznih kmetijskih panogah.

Avto je povozil na Bregu pri Ptujju tesarja Franca Pleterska, ki je dobil pri nesreči zelo težke notranje poškodbe.

Nesreča. Na cestnem klancu pri Črnučah se je pri padcu s kolesa težko poškodoval zidar Jež iz Golega pri Vodichah.

Viničarija, ki je obstojala iz stanovanjske hiše in gospodarskega poslopja, je pogorela županu Čehu iz Ločica pri Sv. Urbanu.

Predrzen vlom. Pretekli teden so neznanci vlomili v trafiko Marije Anderlukove v Šmarju pri Jelšah. Vlomilci so odnesli raznega tobaka in kolkov za 5000 Din.

Tramvaj se ne izplača. V Dubrovniku je odrejena javna dražba vseh premičnin in nepremičnin tramvajске družbe, ki je že pred meseci ustavila tramvajski promet.

Vse krađejo. Ptujskemu vrtnarju Vincenkoviču je neznan uzmovič odnesel električni motor z brizgalno napravo za proizvajanje umetnega dežja.

Za mrtve proglašeni. Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglašajo za mrtve posestnik v Gaberju Štefan Balažek, poljedelec v Filovcih Štefan Camplin, Franc Kerman iz Filovcev, krojač v Ptujju Tomaž Hedžet, posestnik v Trnju Josip Čurič, posestnikov sin v Kušincih Ludvik Šrol, zidar v Podvincih Franc Kekec, poljedelec v Zenekovcih Jožef Gomboc, poljedelec v Stoprcih Janez Kolar, posestnikov sin v Strojni Jakob Mlakar, tesar v Statenbergu Jakob Gril, kleparski pomočnik v Mariboru Ivan Virent (Virens), poljedelec v Trnju Martin Tkalec, posestnik v Čepincih Karol Gustony in viničar v Strihovcu Andrej Drozg. Vsi so odšli v začetku vojne na bojišče in se niso vrnili.

Električni tok je ubil mesarskega pomočnika Čeruša iz Rogatca.

Zapeka. Vodeči zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se pred operacijami in po operacijah naravna »Franc-Josefova« grenčica uporablja z najboljšim uspehom.

Strašna nesreča otroka. Pretekli teden je pustila posestnica Matilda Frasova iz Dobrovcev, občina Skoke na Dravskem polju, v času, ko je odšla k studencu po vodo, v kuhinji poleg zakurjenega štedilnika samega svojega 5-letnega sinčka Rudolfa. Ko se je vrnila v kuhinjo, je našla dečka v velikih plamenih. Otrok se je smukal okrog štedilnika in so plameni zajeli njegov predpasnik in hlače. Mati je le s težavo pogasila gorečo obleko. Deček je po dvodnevem trpljenju podlegel strašnim poškodbam.

Boj podganam in mišim je napovedala beograjska občinska uprava. Ta boj, ki je zelo potreben, pa je naletel med prebivalstvom na precejšen odpor iz edinega razloga, ker so v načrtu predvidena bojna sredstva predraga. Po vseh ulicah nabiti lepaki odrejajo, da si morajo vsi hišni lastniki nabaviti strup za uničevanje podgan in miši za vsakih 100 kvadratnih metrov površine po 1 kg, poleg tega pa še po pol kilograma za vsako nadstropje. Beograjčani so takoj izračunali, da bi izdali za ta strup precej več, kakor pa izdajajo doslej za premog. Ves strup bi namreč prišel na 7.240.000 Din, dočim se izda za premog na leto samo 4.750.000 Din.

Dr. Ivo Benkovič in dr. Fran Skabernè
odvetnika v Ljubljani
vljudno naznanjata

preselitev svoje odvetniške pisarne
na Aleksandrovo cesto št. 6

mezz. vhod Beethovnova 14, palača »DUNAV«
v Ljubljani. — Lift. — Telefon 2002.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1932.

Na cesti blizu Selnice je minuli teden nek tovorni avto podrl na tla Marijo Frasovo, ki je pri tem dobila težke poškodbe.

Dve nesreči. Ko je nosila 65-letna dninarica Lucija Stojnskova z Mačkovega brega pri Rogatcu po gozdu vrečo kostanja, je padla tako nesrečno, da si je zlomila dvoje reber. — 60-letnemu posestniku Mihaelu Cviklu iz St. Janža na Vinski gori je padel pri spravljanju lesa težak bukov hloed na desno nogo in mu strgal kožo in meso do kosti.

Otrok padel v kotel vrele vode. Na Hribu pri Semiču je kmetica Marija Pečauerjeva v kuhinji pripravljala hrano za svinje in je imela na tleh kotel vrele vode. V kuhinji je bil tudi njen 18-mesečni sinček Lojzek. Ko je mati odšla v svinjak na dvorišče, se je zgodila v kuhinji strašna nesreča. Otrok je prišel do kotla in ko se je nagnil nad njim, je padel vanj z glavo naprej. Ko se je mati vrnila, je bil otrok še živ, strašnim opeklinam pa je podlegel še isti dan v novomeški bolnici.

Zopet požar na Kočevskem. Pretekli teden je večji požar upepelil v vasi Livold pri Kočevju dve hiši in 4 gospodarska poslopja.

Številne aretacije so bile te dni, ko je Italija proslavljala desetletnico fašizma, izvršene v Julijski krajini. Aretirali in zaprli so mnogi naših ljudi, med njimi več odličnih pobornikov za pravice našega ljudstva v Italiji.

Pri boleznih sreča in poopnjenju žil. nagnjenosti h krvavitvam in napadih kapi zasigurava »Franz Josefova« grenčica lahko izpraznjenje črevesa brez vsakega napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih cevci so izkazala, da služi »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Vesti iz sveta

Največje železniško lokomotivo gradijo v Rouenu na Francoskem. Lokomotiva bo pravi velikan in bo vozila s hitrostjo 120 km na uro.

V Ameriki je število brezposelnih padlo za približno pol milijona.

Obsejani vohuni. Preki sod v Rovnu na Poljskem je te dni obsodil štiri vohune, ki so vohunili v prid Rusiji, na smrt na vešalih.

Nek italijanski milijonar je pri nekem brivcu v Bolonji naložil 20.000 lir zato, da bi si dale vse ženske ostriči lase. Naloženi denar se je baje že izčrpal, kajti ženske izrabijo vsako priliko. Na tak način se delajo milijonarji norca iz vsega sveta in ljudi, mi pa še dalje poslušamo njih pravljice, da je »kriza« neka višja in nevidna sila.

Tragična smrt je doletela večje število bolivijskih vojakov v Južni Ameriki. Nedavno so prišli trije čisto izčrpani Bolivijci do paragvajskih predstraž in povečali, da se je 170 bolivijskih pešcev in 4 oficirjev izgubilo v džungli. Paragvajci so takoj poslali pomožne čete iskat izgubljene vojake. Našli so 100 trupel. Mislijo, da so bolivijski vojaki umrli od žeje.

Štrajk v angleških predilnicah. V mestu Lancashiru je pretekli teden pričelo štrajkati okoli 200.000 delavcev tamošnjih velikih predilnic.

Živalska zvestoba. V okolici Bruslja v Belgiji je pred dnevi neki avtomobil povozil nekega moškega, ki se ni vozilu umaknil s ceste. Ko je vozač videl, kaj se je zgodilo, je ustavil avto in izstopil. Tedajci se mu je približal medved, kakršne razkazujejo medvedarji po sejmih in kmetih in ga je napadel ter tako objel, da sta se oba valjala po zemlji, dokler ni vozač izdihnil. Svoje maščevanje za povoženega gospodarja pa je zver kmalu tudi sama plačala z življenjem. Kosmatina so namreč ustrelili, ker je bil popadljiv in nevaren vsakomur, ki se mu je hotel približati.

Brezdomeci. Na nedavnem zborovanju lastnikov prenočišč v Nemčiji so na podlagi statističnih podatkov dognali, da postopa po nemških cestah najmanj pol milijona moških in 12.000 žensk, ki nimajo stalne službe in domače strehe. Tukaj pa niso všteti tisoči onih, ki krožijo po inozemstvu.

Tema v Londonu. Pretekli teden je opoldne nastala v Londonu popolna tema, ki je baje nastopila radi brezveterja, ki je omogočilo, da se je nad mestom stvoril gost oblak sajastega dima.

Nečloveška kupčija. V Pontoiseu blizu Marseillea na Francoskem je uvedlo državno pravdnišvo postopanje proti nekemu 53letnemu dni-narju, ki je prodal svojo 10letno hčerko neki gospe za borih 10 frankov. Mož se zdaj izgovarja, da je sklenil kupčijo v pijanosti in prosi, da se mu to izpregleda.

Na Japonskem je prosvetno ministrstvo sklenilo, naj se v vseh šolah uvede latinica kot obvezen predmet.

Atentat na brzovlak, ki vozi iz Basla v Švici v Pariz, je bil izvršen napad; več oddanih strelcev je napravilo precej škode, zadet pa ni bil noben potnik.

Na Španskem požigajo cerkve. Neznanci so zažgali cerkev v San Sebastianu, v kateri so bile umetnine neprecenljive vrednosti. Čeprav so gasilci s podporo vsega prebivalstva skušali ogenj pogasiti, se jim ni posrečilo in cerkev je postala žrtev plamenov. Prebivalstvo je nato odšlo pred županstvo in burno zahtevalo, naj se krivci kaznujejo. Tudi iz Ecije poročajo, da je neka tolpa zažgala tamkajšnjo cerkev in samostan bosih sestra. Gasilcem se je posrečilo pogasiti ogenj. Mislijo, da gre za dobro organizirano skupino ljudi, ki se z avtomobili vozijo po deželi in skušajo požigati verske ustanove.

Sanghajski brzovlak, ki vozi v Nanking na Kitajskem, je v bližini neke manjše postaje skočil s tira. Pri nesreči je bilo 90 oseb ubitih in ranjenih.

V Kamacuju na Japonskem je ogromen požar uničil okoli 1000 poslopij.

Stroga obsodba je doletela več železniških uradnikov in nameščencev, ki so bili obtoženi zaradi železniške nesreče pri Lublinovu v Rusiji, ki je zahtevala okoli 40 smrtnih žrtev. Nekí postajenačelnik je bil obsojen na smrt, več drugih pa v dolgotrajni zapor.

Na Madžarskem bodo s takozvano kolonizacijo ustanovili do 1.500 novih vasi na ozemlju treh milijonov orolov.

Za jesen in zimo

si preskrbite za sebe in svoje pravočasno povrtnike, suknje, obleke, perilo, izdelano v lastni tovarni »TRIGLAV«. Stalno v zalogi vse vrste inozemskega in tuzemskega suknja in hlačevine. Vse si lahko za mal denar nabavite pri tvrdki

JOSIP OLUP, LJUBLJANA, Stari trg 2 na vogalu in Kolodvorska ulica 8.

Burna otvoritev bolgarskega parlamenta. Pretekli teden se je pričelo zimsko zasedanje bolgarskega parlamenta. Ko je ob tej priliki bolgarski kralj čital prestolni govor, je več komunističnih poslancev uprizorilo velik nered s splošnim vpitjem, med katerim so padale tudi besede kot »Doli s fašistično vlado!« in slično. Nered in izgredi so se končali s tem, da so komunistične poslance odstranili iz parlamenta, nakar je kralj nadaljeval s svojim govorom, v katerem najavlja številne nove zakone, znižanje obrestne mere ter načrt poenostavitve državne uprave.

Gospodarstvo

Važen napredek v sadjarski panogi

Leto 1932. bo pomenilo važen mejnik v zgodovini našega sadjarstva. Da se povzdigne ta grana našega gospodarstva na ono stopnjo, ki jo v naših talnih kakor podnebnih prilikah po vsej pravici zasluži, je namreč glasom toz. pravilnika podana 6—20 letna davčna prostost na vsa nanašajoča sadna drevesa investirani denar do cela prihranjen že v tem, kar bo prihranjeno na davčnih dajatvah, posredno pa bodo sadonosniki vendar v nekoliko večji meri izmenjani, kakor se je to prakticalo doslej.

Čeprav se kmetovalec iz dne v dan ponovno prepričava, da je kolobarjenje neobhodno potrebno pri vsaki gospodarski kulturi, vendar kljub temu v sadjarstvu tega pravila doslej skoro ni upošteval. Precej hitro se je prepričal, da pšenica kakor detelja ne uspeva na enem in istem prostoru leto za letom in sleherni tudi ve, da v gozdu ne uspeva mlado drevje istega imena kakor je rastle pred njim, toda: kadar je izkopal na sadnem vrtu makar stoletno drevje, je kar mirne duše v svežo jamo vsadil mlado drevo, katero je bilo največkrat tudi prav onega plemena — kakor je bilo prejšnje. Če dotično drevo potem ni uspevalo, pa je tarnal, da sadno drevje kar neče in neče rasti...

Druga pridobitev na sadjarskem polju je »zajcebran« (kakor ga njegov izumitelj Janhar sam imenuje). Doslej se je moglo saditi v odprte lege samo visokodebelno drevje, a še to z velikim strahom pred zajemimi poškodbami. S tem sredstvom pa bo baje omogočeno na prosto saditi tudi nizkodebelno drevje, katero je doslej bilo opažati le tu pa tam v ograjenih vrtovih. Ako se namreč omenjenega »zajcebrana« špirale nadejejo tudi po vejah v kroni nizkodebelnega drevja, mu dolgouhi škodljivci že iz daleka pokaže pete.

Ako se bo to v polni meri obneslo tudi v bodoče s tolikim uspehom, kakor so pokazale praktične preizkušnje v pretekli zimi (ki je bila

izredno ostra in dolga), potem smemo prerokovati pravcati prevrat v pogledu sadjarskega razvoja. Saj je namreč vsestransko dokazano, da nizkodebelno sadno drevje mnogo preje zarodi, rodi lepši sad, vsled česar prinaša bolj reden in večji dohodek, ter se tudi lažje oskrbuje, obira itd.

Priporočamo našim kmetovalcem-sadjarjem, da sledijo vsakemu takemu napredku z budnim očesom in se istega oprimejo vsaj v toliko, da stvar preizkusijo. Če že nismo konkurenčni v drugih kmetijskih panogah, pa bo morda baš sadjarstvo ona rešilna bilka, ki bo še več ali manj rentabilna.

Od pujska do prašiča

Malokdo tehta prašiča prej, predno ga proda. V poskusnih vzrejalščih pa brez tehtnice ne gre. Tu se tehta vse, kar pride v svinjak, kar ostane v njem in kar gre zopet iz svinjaka: hrana, prašiči, mleko in gnoj. Le na ta način je razvidno, kako poedina žival izkorišča razpoložljivo krmo. Račun iz razlike stroškov in prirasta nam pove, se li dani način krmljenja izplača, ali ne.

V poskusnih vzrejalščih se pujske prej spozna s tehtnico, ko s svojo materjo; obenem dobi tudi tekočo številko v levo uho. Povprečna teža pujske nemške oplemenjene domače svinje znaša 1'4 kg, medtem, ko je pujske nemške plemenite svinje za spoznanje lažji, 1'2 kg. Teža celega gnezda zavisi o številu pujskov in koleba od 12 do 15 kg. Sedmi dan je pujske zopet na tehtnici in tako dalje vsak teden. Predvsem se polaga važnost na težo štiri tedne starega gnezda, kajti vse dotlej je hrana pujskom skoraj izključno materino mleko. V dosežni teži — 60 do 70 kg, pa tudi več, — je izražena tvorilna sposobnost matere, ki temelji na mlečnosti. Čim boljša »mlekarica« je svinja, tem težje je gnezdo po štirih tednih. Nastane vprašanje, koliko mleka dá doječa svinja? Koliko ga nasesa pujske v enem dnevu, koliko vse skupno v desetih tednih in dalje, koliko materinega mleka potrebuje pujske za prirast 1 kg žive teže? Treba je pujska tehtati tik pred sesanjem in takoj zopet po sesanju. Razlika v teži je količina posesanega mleka. Vse količine od prvega do poslednjega sesanja seštete, dajo celokupno množino mleka, ki znaša v 10 tednih od 150 do 220 kg. Največ mleka proizvaja svinja v četrtem tednu, dnevno 3 do 4 litre, oz. 350 gr. po komadu, nakar količina mleka zopet pojema. Za prirast 1 kg žive teže potrebuje pujske 3 litre materinega mleka. Tele n. pr. potrebuje za 1 kg — 10 l. Tolšča prašičjega mleka je še enkrat večja kot kravjega — 6'9%. Tudi beljakovine je mnogo več v prašičjem, nego v kravjem mleku. Dvojno težo doseže pujske v osmih dneh. Šest tednov star tehta 10 kg in 20 kg, ko izpolni 10 tednov. S tem dnem in s to težo je tudi odstavljen. Celemu gnezdu nudi doječa svinja dnevno preko 1 kg prirasta, zato je razumljivo, da izgubi vkljub izdatnemu krmljenju povprečno 15 kg na svoji teži. In to največ v prvih štirih tednih. Deset tednov stari pujski pridejo v posebno oddeljenje, kjer jih pitajo. 1 kg krepke krme in enzilirane krompirja po volji, imajo trikrat dnevno na razpolago. Spočetka so vsak dan 300—400 gr težji, a v četrtem mesecu se dnevni prirast dvigne že preko pol kg po komadu. Rekord je dosegel na Koppehofu svinjak z 8 prašiči: 4 in pol mesece so stari, srednja teža prašiča znaša 64 kg in so imeli prejšnji teden dnevni prirast 1107 gr. Na prašiča pride v tem oddeljenju 5 kg krompirja dnevno. Ti bodo dosegli 100 kg vsekakor prej, ko s šestimi meseci. Medtem ko hitijo prašiči nevede mesarju v naročje, se prasicam, odbranim za plemo, nikakor ne mudi. Devet mesecev morajo čakati, da jih prvič pripustijo. Prednost imajo one, ki so dosegle 100 kg pred to dobo. Dnevno odmerijo tudi njim 1 kg krepke krme, a mesto krompirja po volji, gredo dnevno dvakrat na pašo. Sedaj, ko te ni več, jim vržejo nekoliko surove pese preko ograde v tekališče.

Ing. Janez Pucelj.

Drobne gospodarske vesti

Potrošnja alkohola na Finskem. Odkar je na Finskem ukinjena prohibicija ter ima država monopol na alkoholne pijače, je državna blagajna vnovčila lepe vsote. Do konca avgusta je prišlo v blagajno približno 11 milijonov frankov. Zanimivo je, kakšne pijače so na Finskem najbolj v čisljih. Na prvem mestu se pije domače žganje, potem whisky, konjak, tuja žganja, vino in pivo. Samo v Helsinkih so popili tretjino vsega iztočenega alkohola.

Potujoča zadružna razstava bo kot del tretje potujoče kmetijske razstave tvorila najzanimivejši del, s katerim bo prikazano stanje vseh panog zadružništva. Ta razstava, ki pride tudi k nam, bo služila med drugim tudi za propagando za ustanavljanje novih zadrug.

Med Anglijo in Irsko postajajo gospodarski odnosi vedno ostrejši. V Irski se pripravljajo nov bojkot proti angleškemu pivu in sladkornim izdelkom. Irski kinematografi že dalj časa ne predvajajo nobenih angleških filmov.

V Francijo je te dni prispelo iz Anglije 650 kilogramov zlata v vrednosti 11 milijonov francoskih frankov.

Naš izvoz. Iz statističnih podatkov je razvidno, da smo letos v prvih 3 četrtletjih izvozili 1.640.400 ton (nasproti 2.543.200 ton v istem razdobju preteklega leta). Vrednost tega izvoza je znašala letos 2033,6 milijona Din, lani v istem razdobju pa 3682,2 milijona Din. Po količini znaša zmanjšanje našega izvoza 35,5 odst., po vrednosti pa zaradi nižjih cen 44,8 odst.

Angleška je s posebnim odlokom odpovedala trgovinsko pogodbo s Sovjetsko Rusijo.

Na Češkoslovaškem so izdali nove bankovce po 100 Kč (češkosl. kron).

Na Češkoslovaškem so v bližini Javine ob poljski meji pričeli dobivati petrolej v manjših množinah, upajo pa, da bodo naleteli na velike zaloge zemeljskega olja.

Naša prodaja opija. Znano je, da na Balkanu pridelujeta opij samo Turčija in naša država. Med obema je bila te dni sklenjena pogodba glede prodaje tega pridelka. Po tem dogovoru bo prišlo na našo državo 22 in pol, na Turčijo pa 77 in pol odstotka celokupne prodaje.

Hmelj.

Zalec v Savinjski dolini, 31. oktobra 1932. Prodani so bili zadnji ostanki letine 1932 i nsicer po cenah do Din 40— za kg. Tudi za letnik 1931. je nekaj zanimanja in se je plačalo po kakovosti do Din 6— za 1 kg. — V tukajšnji Javni oznamovalnici za hmelj se je do danes signiralo 1655 težkih bal po 150 kg.

Društveni odbor.

SEJMI.

6. novembra: Velike Lašče, Mengeš, Jesenice, Vrhnika, Kropa;
7. novembra: Brežice, Rečica ob Savinji, Sv. Lenart, v Sl. gor., Nova cerkev, Sevnica na Dravi, Sv. Vid pri Ptuj, Pekel pri Poljčanah, Zabu-kovje nad Sevnico, Braslovče;
8. novembra: Ljutomer, Dolnja Lendava;
10. novembra: Turnišče, Puconci;
11. novembra: Dobrnič, Fara, Ig, Lašiče, Srednja vas pri Bohinju, Poljane, Sl. Gradec, Cankova;
12. novembra: Moravče, Laško, Marenberg, Sv. Mohor, Ormož, Oplotnica, Smartno ob Paki.

Žepni »Kmetijski koledar« za leto 1933. bo v teku tega tedna gotov tudi v knjigovoznici, na kar se začne razpošiljati. Cena posameznemu, v trdo platno vezanemu komadu je 10— dinarjev, po pošti 11— dinarjev. Razprodajalec dobijo pri odvzemu najmanj 5 izvodov 20% popust in poštnine prosto dobavo. Kdor želi koledarje razprodajati, naj takoj sporoči svoj naslov in število koledarjev, ki jih boče razprodati, po dopisnici Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Kolodvorska ul. 7.

Vsak župan in vsak občinski odbornik, kateremu je občinsko gospodarstvo pri srcu, je član Kmetijske Maticice. Za skromno udnino Din 20— (poština posebej) prejme 4 krasne knjige, in sicer: **Veliki koledar za l. 1933,** posvečen naši občinski upravi, **»Zadružništvo«** (2. del), **»Več dobre krmelc«** (travnništvo) in **»Dom na Slemenu«** (kmetijska povest). Vaak razumen slovenski kmet je ud edine kmetijske književne družbe, Kmetijske Maticice!

Dobri ljudje, ki bi radi sprejeli kakega siromašnega otroka za svojega, ali vsaj načasno vzgojo in prehrano, dalje trgovci, obrtniki in poljedelci, ki iščete vajence, pomočnike, delavce, hlapce, pastirje, dalje siromašni stariši, ki ne morete preživljati svojih otrok, tisti, ki iščete učnega mojstra ali trgovca za svoje otroke, javite svoje želje društvu »Varstvo« v Ljubljani. — **Vsi, ki ste usmiljenega srca,** četudi sami nimate vsega v izobilju, spomnite se vsaj z malimi darovi, bodisi v obleki, obutvi ali v denarju, onih ki ne pridejo osebno trkati na Vaša vrata, pač pa v skritosti svoje bede iščejo pomoči pri nas. — Dobrodelno društvo »Varstvo«, Ljubljana, Dunajska cesta 17.

Janko Furlan:

O izobrazbi kmetско-delavskih otrok

(Nadaljevanje.)

Marsikaj se je spremenilo in se bo še. Gospodarski odnosi so zavzeli novo medsebojno razmerje. Mogočni veji narodnega gospodarstva — industrija in trgovina —, ki sta še do včeraj stali pred nami v vsem svojem bohotnem razmahu in nudili kruha ročnim in duševnim delavcem, sta zavzeli manjši obseg, ki je izločil delavoljne — in željne moči in ustvaril »mrtve roke.«

Kmet, ki je še nedavno vnovčeval svoje pridelke razmeroma ugodno, se mora danes zadovoljiti s polovico takratne cene.

Se do nedavno so se ročni in duševni delavci iskali, danes se le ti zaman ponujajo.

In tako je vsepovsod. Odtod nov pojav, da znaten del skrbi starišev za otroke sledi šole po končani učni dobi ali po dovršenem študiju, ko prične borba za službo. In tudi če se služba posreči, ni bogsivedi kako povoljna. Kako naj to ne bi bilo, ko jih je v enem in istem slučaju deset, dvajset, petdeset in celo sto za enega. Velika ponudba, oziroma tekma ima za posledico nizko ceno. Je pač kot na trgu.

Študij odkrha v več slučajih petino ali celo četrtino premoženja, dolgovi, nastali baš radi izdatkov za šolanje, obremenjajo posestvo, a sin (hči) je po končanem študiju še vedno na ramenih starišev. To ni zlo le v gospodarskem, ampak ravno toliko tudi v moralnem oziru, ker volja, vera v eksistenčno možnost, ideali itd., vse pada.

Zakaj in kako da je takó, to je naloga sociologov (družboslovcev) narodnih gospodarjev, politikov itd. Mi moremo le ugotoviti, da je res tako in naša gornja izvajanja razširiti za naš slučaj še tako:le:

Narodno gospodarstvo, pa bilo naše ali katere druge agrarne države, ne sloni le na osnov-

nem, t. j. kmečkem gospodarstvu, ampak njegov sestavni del sta tudi obrt (industrija) in trgovina. Te veje narodnega gospodarstva pa ne zavise le od medsebojnih odnošajev v eni in isti državi, ampak od gospodarskega življenja sosednih in drugih držav. Zastoj v enem in drugem gospodarstvu (kmetijstvo, obrt, industrija, trgovina) v eni in isti državi občutijo vedno tudi ostala gospodarstva; zastoj v drugih, osebno sosednih državah širi svoje težke posledice tudi na ostale države in to tem bolj, čim večji so bili gospodarski stiki z dotično državo.

Smo pač vsi v medsebojni odvisnosti kot zobovje v kolesju. Vse to moramo omenjati zato, ker ima funkcioniranje (delovanje) tega — v tem slučaju gospodarskega — kolesja mogočno besedo tudi v kulturnem vprašanju, torej tudi pri izobrazbi.

Ali naj torej kmečko-delavski otroci študirajo?

Iz dosedanjih izvajanj izhaja jasno, da je tudi ali prav kmečko-delavski socialni skupini izobrazba tako potrebna kot lačnemu kruh. Če kdaj, je danes največja revščina nevednost.

Ponovimo: Izobrazbo nujno zahteva doba, ki v njej živimo.

Težji pa je odgovor na pereče vprašanje: **Kaj naj ti otroci študirajo?** Točen odgovor je nemogoč toliko časa, dokler ne vemo, kakšna bo bodočnost. Pač pa so mogoča neka splošna navodila.

Naši srednješolski zavodi so prenapolnjeni, to je treba podčrtati. Če pride na zavod 700, 800 in celo čez 1000 dijakov (in dijakinj), pomeni to ogromen naval. Sicer pa se ne smemo temu pojavu prav nič čuditi, ampak si ga moramo razlagati kot naravno posledico obstoječega socialnega sestava. Srednješolski zavodi so v mestih, torej tam, kjer so osredotočene obrt, industrija, trgovina, državni uradi, denarni zavodi itd., ki vsi rabijo veliko število osebja. Meščani, ki po eni strani zavise le od svojega zaslužka, po drugi pa so stroški za šolanje razmeroma majhni, skušajo dati otrokom čim večjo doto v čim večji izobrazbi, zato jih dajo v srednje šole.

Ravno tako pošiljajo svoje otroke v mestne, predvsem srednje šole uradniški, učiteljski, trgovski i. dr. poklici, ki žele dati otrokom po možnosti višjo izobrazbo kot je njihova in jih tako postaviti na trdna in boljša tla.

Pa tudi kmetje žele dati otrokom »nekaj več«.

Po statistiki se prerine skozi srednje šole (gimnazije, realke) nekaka tretjina začetnega števila učencev (in učenk), ki se nato posvetijo višjemu študiju. Je že res, da leži vzrok temu tako skrčenemu številu v manjši duševni sposobnosti otrok, a v mnogih slučajih je temu krivo tudi pomanjkanje sredstev.

Višjemu študiju se torej ne posvečajo vedno le odlični, ampak tudi premožni dijaki. Tako trdnih kmečkih hiš pa je pri nas malo. Je mnogo slučajev, ko morajo nadarjeni kmečki otroci opustiti šolanje radi siromaštva. Seveda je to velika škoda tudi za splošnost, ker ni nobena tajnost, da nosijo prav znanstveniki, učenjaki, umetniki i. dr. pretežno kmečko kri in da ima prav ta kri največ smisla za etično (nравstveno) življenje. Prav bi torej bilo, da bi za nadarjene kmečko-delavske otroke obstajale podpore.

A kaj so si absolventi nižje srednje šole na boljšem? Ti razredi služijo za osnovo višjim razredom, zato gre pouk v posameznem predmetu bolj v podrobnosti in se njegovo območje leto za letom razširja.

Po dolgoletnem srednje- in visokošolskem študiju je v današnjih razmerah veliko vprašanje primerne zaslužka. Če je v trinajstih letih šlo iz srednjih in visokih šol nad šeststotisoč inteligentov in je že danes nadproizvodnja, kaj šele bo, če se bo ta proces nadaljeval, čez nekaj let? Gotovo je naša dežela tukaj v prvenstvu. Ta pojav ni malenkosten, ampak ravno nasprotno: tako važen je, da zahteva posebno pozornost.

To kakor tudi trditev nekega srbskega sociologa, da je od absolventov srednjih, odnosno visokih šol le vsaki četrti res produktiven, opravičuje bojazen, da se vse preveč študira. Vse kaže, da se na majhnem telesu razvija prevelika glava.

(Dalje prihodnjic.)

Imamo še stare nizke cene, dokler traja zaloga.

Otroške čevlje:

Otroški čevlji, teksani, št. 21 naprej Din 25·
 Otroški čevlji, zbiti, št. 21 naprej „ 35·
 Deški čevlji, zbiti, št. 29—35 „ 55·
 Dekliški čevlji, zbiti, št. 29—35 „ 55·
 Fantovski čevlji, zbiti, št. 36—39 „ 75·

Ženske čevlje:

Ženski čevlji, zbiti, rjavi in črni Din 60·
 Ženski čevlji, zbiti, rjavi in črni, garantiran krupon, podplat na špango „ 85·
 Ženski čevlji, zbiti, rjavi in črni, garantiran krupon, podplat za zavezati „ 85·
 Ženski čevlji, lakasti, visoka peta „ 135·

Moške čevlje:

Moški čevlji, nizki, zbiti, rjavi in črni Din 80·
 Moški čevlji, 1a garantiran krupon podplat „ 98·
 Moški čevlji, visoki „ 125·
 Delavski čevlji, rjavi, kravina „ 95·
 Delavski čevlji, rjavi, dulboks „ 105·

**ANT. KRISPER
 LJUBLJANA**

Stritarjeva ul. 1-3

Mestni trg št. 26

Provandem

Opozorilo prešičerejcem!

Znameniti belgijski preparat, znan širom sveta, ki prepreči boleznim pri svinjah in jih zredi za 2-3 mesece poprej. Tovarna tega izvrstnega preparata je v želji, da ga porabljajo vsi rejci, v kljub krizi sklenila, da ponovno zniža cene. Izkoristite priliko in kupite takoj pri Vašem trgovcu originalno škatljo ca. 880 gramov, ki stane sedaj samo Din 25·—, in hitro se bodeite prepričali o istinitosti naših trditvev.

GARANCIJA. V slučaju neuspeha vzamemo neizrabljeno količino nazaj in vrnemo ves denar.

Ako ga v Vašem mestu ne dobite, pišite nam in mi Vam pošljemo vsako količino. Navodilo uporabe se nahaja v našem jeziku v vsaki škatlji.

Generalni zastopnik za Dravsko banovino
JOSIP JUNC, Ljubljana

Aleksandrova c. 5-II.

Kaj je „Lipovico“?

Proti izpadanju las, za ukrepitev lasišča, pomaga edino umivanje s kosmetičnim ekstraktom „Lipovico“, ki ustavi in prepreči izpadanje las, napravi lasišče odporno proti boleznim, pospeši rast las, daje bujnost in sijaj, zato je neobhodno potrebno za dame in gospode. Cena Din 20·—. Dobi se v vseh drogerijah, parfumerijah in brivnicah.

Franjo Žabjek, Cerkvena ulica št. 1

Brezobrestna posojila

za odkup dolga, nakup in zidavo podeljuje: „KREDITNA ZADRUGA“ LJUBLJANA Poštni predal 307. Sprejme zastopnike!

Pristopajte k »Kmetijski Matici«

Manufakturna veletrgovina na veliko

FRAN HREHORIČ

Ljubljana, Dunajska cesta 28

se priporoča cenj. trgovcem pri nakupu blaga

Zmerne cene!

Postrežba točna!

Najzanesljivejše patentirano sredstvo za obrambo sadnega drevja

proti zajcu.

Cena po velikosti od Din 2·— do Din 5·50. Prodaja izključno samo Kmetijska družba, Ljubljana, Turjaški trg št. 5

Katastrofalno

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA št. 23
 Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur.

112 let je že stara

Kranjska hranilnica

ki se imenuje sedaj

Hranilnica Dravske banovine

Ljubljana, Knafljeva ulica 9

Tu naložite na najboljše obresti svoje prihranke

Za vloge in vse obveznosti hranilnice

jamči cela Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo

Najvarnejša naložitev denarja

Najvišje obrestovanje

Kdor oglašuje — ta napreduje!

E K O N O M

**OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA
V LJUBLJANI**

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih pridelkov, najfinejšo banaško in domačo moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago in ostale v to stroko spadajoče predmete

Velika zaloga vseh vrst umetnih gnojil, modre galice ter najboljšega trboveljskega in splitskega portland-cementa

Kolodvorska ulica št. 7

**Zavarovalnica
Rosija-Fonsier**

Ljubljana, Komenskega 18
sprejme zastopnike
za vse kraje Slovenije

Apneni prah

vagonska dobava.
Apnenice

Mirko Weinberger
Zagorje ob Savi.

XXXXXXXXXX

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

**KMETSKI HRANILNI
IN POSOJILNI DOM**

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI

TAVČARJEVA (SODNA) ULICA 1

Račun pošt. hranilnice št. 14.257
Brojaviti »KMETSKI DOM«
Telefon št. 28-47

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5½% brez odpovedi, pri trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka davka na rento.

Stanje vlog nad 35.000.000 dinarjev
Rezerve nad 900.000 dinarjev

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog. Vložne knjižice drugih zavodov sprejema kot gotovino brez prekinjenja obrestovanja.

POSOJILA daje proti poročstvu na vknjižbo in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tek, računu pod najugodnejšimi pogoji.

BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12½ in od 3—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg
in v Mariboru, Slomškov trg 3

Kupujte domače blago!

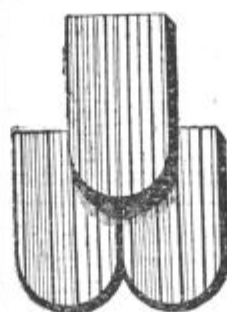

Žene in dekleta!

zapomnite si: „Obleka naredi človeka!“ Dobro, elegantno in poceni boste oblečene, ako še danes naročite nove vzorce volne, svile, sukna, pliša, barhenta in drugih modernih tkanin za obleke in plašče. Velika izbira raznega manufakturnega blaga po globoko znižanih cenah.

**TRGOVSKI DOM
Stermecki
Celje št. 63**

Vzorci in bogato ilustrirani cenik zastoj!

**Opeko in
strešnike**

vseh vrst, za zidavo hiš, iz znanih karlovske opekarn

ILOVAC

dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

»EKONOM« LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

**V Sloveniji pridelamo
sena in žita premalo**

Temu se da od pomoči!

Gnojite sedaj v jeseni njive in travnike z

Nitrofoskalom-Ruše

in

apnenim dušikom

Na 1 k. jutro 150—200 kg.
Naročajte pri Vaših zadru-
gah, Kmetijskih podružnicah,
oziroma preko Vaših občin.

KMETJE!

kupujte pri tvrdkah,
katere nudijo v na-
šem listu svoje blago

